

Boj českých stavů proti Habsburkům

Habsburkové

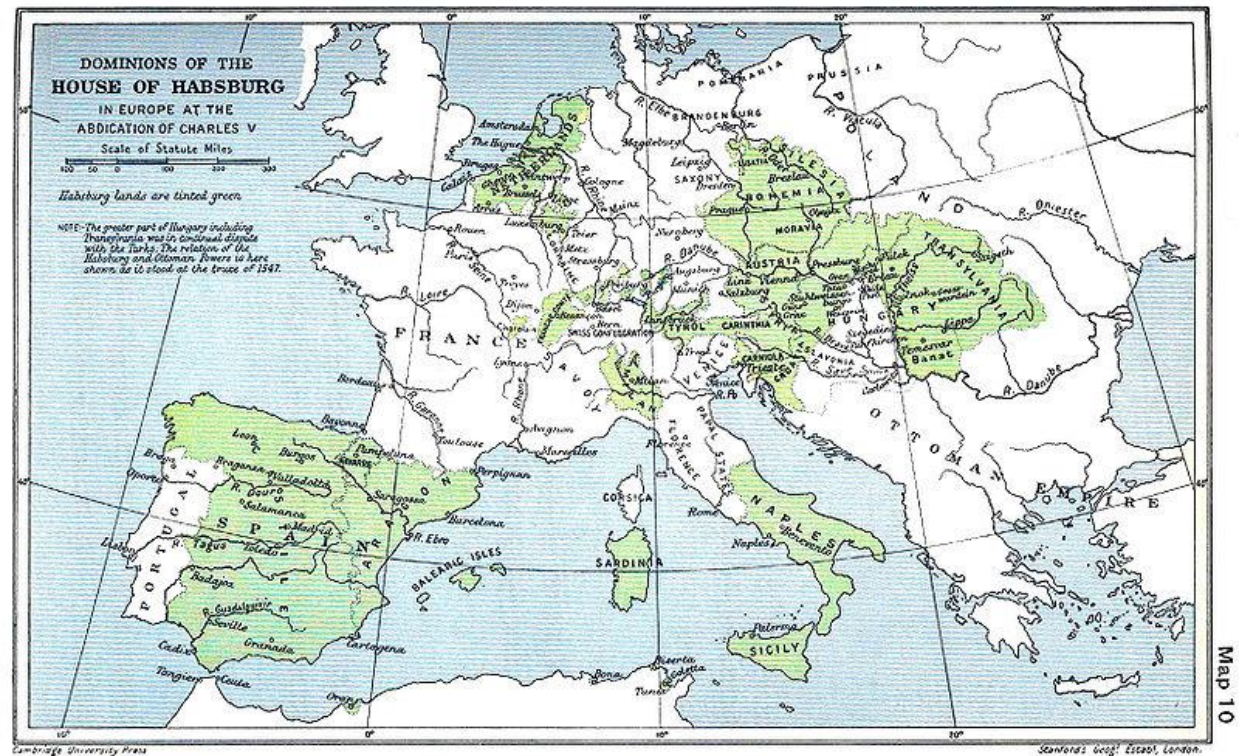
- ❑ Ferdinand I. - 1526, katolictví, jezuité
upevnil panovnickou moc
- ❑ Maxmilián II. - syn, snášenlivý
potvrdil nábož. svobodu
- ❑ Rudolf II. - syn, Praha
1609 Majestát - náb. svoboda
- ❑ Matyáš - bratr, Vídeň
porušování Majestátu

Původní erb hrabat z Habsburku

Vzpomínej na jména Habsburků, o kterých jsme již mluvili.

- F.....
- Ferdinand I.
- M.....
- Maxmilián II.
- R.....
- Rudolf II.
- M.....
- Matyáš

- Habsburské državy ovládané roku 1547.

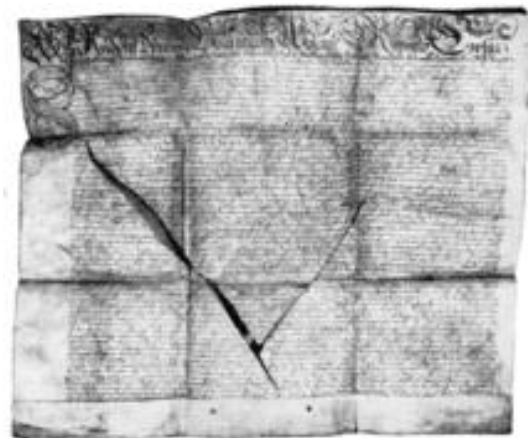
Habsburkové u nás – 1.pol. 17. století

- Ferdinand II. - Ferdinand Štýrský.
- Rok 1617 - korunovace na českého krále.
- Sídlo ve Vídni.
- Zastánce absolutismu.
- Bojovný katolík.

Porušování slibů

- Ferdinand II. - nedodržování náboženské svobody – Rudolfův Majestát (katolíci zavřeli nekatolické kostely, stížnosti nekatolíků nevyslyšeny)
- - porušování zemských svobod

Reakce českých stavů

- 23. 5. 1618 - schůzka českých stavů v Karolinu
- Odchod stavovské delegace na Pražský hrad za místodržícími
- Místodržící - Vilém Slavata z Chlumu a Košumberka

Jaroslav Bořita z Martinic

Filip Fabricius - písař

- Defenestrace - vyhození místodržících z oken
bez ztrát na životech
poranění hlavy - Vilém Slavata

Latinská předložka de - z, pryč

Výraz fenestra - okno

Stavovská vzpoura

- Zvolení vlády 30 direktorů (10 vyšší šlechta, 10 nižší šlechta, 10 měšťané).
- Shromažďování stav. vojska (v čele velitel Jindřich Matyáš Thurn).
- Vláda v Čechách - 1619, Fridrich Falcký (23 let), označení „zimní král“ - vláda v Čechách pouze přes jednu

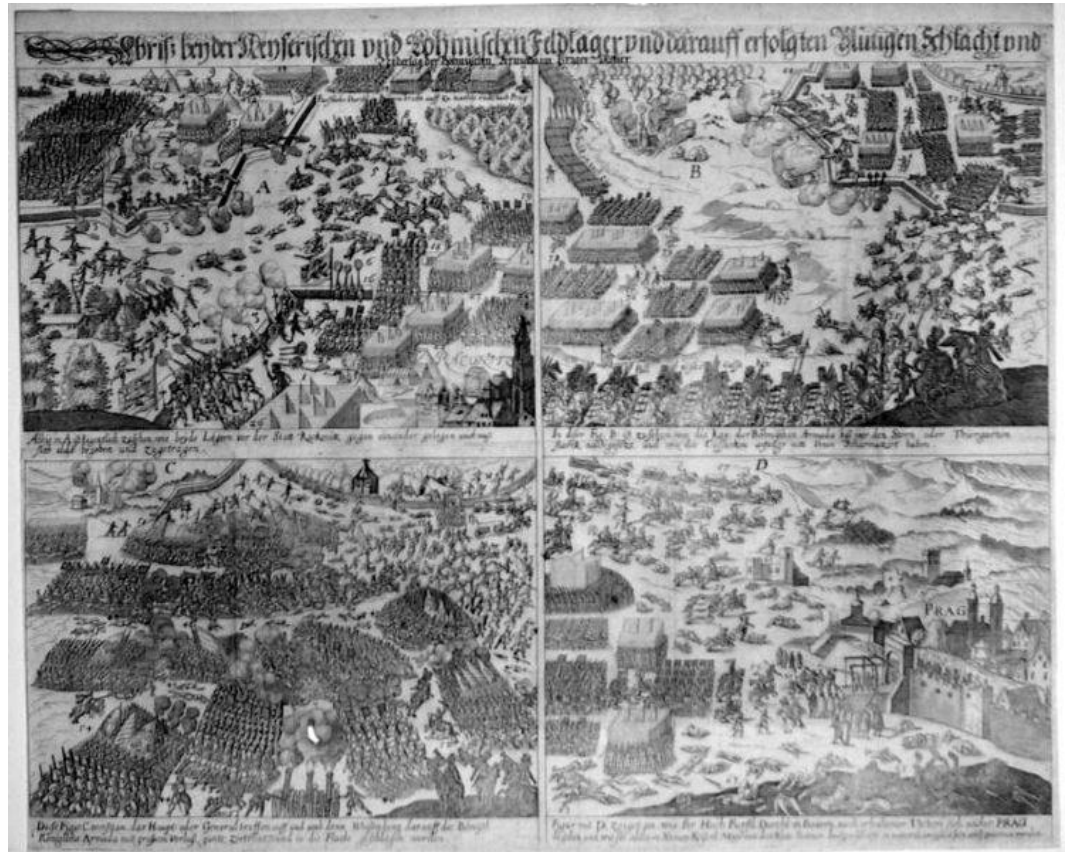
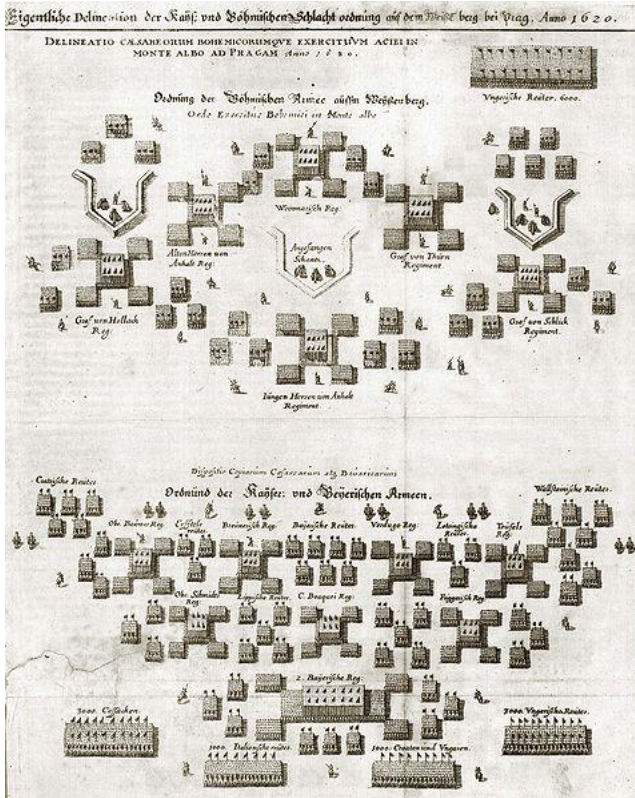
zim

Vojenský střet stavů a císařského vojska

- Střety obou vojsk již během roku 1618.
- Rozhodující bitva - 8. 11. 1620, Bílá hora
 - císařští - 22000 pěšáků, 5500 jezdců
 - stavy a vojsko Fridricha Falckého - 20000 vojáků
 - doba trvání - 2 hodiny
- Vítěz - habsburská strana Ferdinanda II.

Bílá hora - plán rozmístění vojsk, dobové vyobrazení boje

Opatření proti povstalcům

- Rok 1621 - exekuce (poprava).
- 27 osob - 3 šlechtici
7 rytířů
17 měšťanů.
- Způsob poprav - stětí, oběšení.
- Exekutor - kat Jan Mydlář.
- Další tresty - vymrskání a vyvedení z města, vyhnanství.
- Výstraha - hlavy popravených vystaveny na obou věžích Karlova mostu do roku 1631.

Odsouzení povstalci

- Mezi popravenými byli:
- Václav Budovec z Budova - šlechtic, cestovatel (Turecko).
- Kašpar Kaplíř ze Sulevic - rytíř, člen direktoria.
- Kryštof Harant z Polžic a Bezdrůžic - šlechtic, hudebník, cestovatel (Egypt, Palestina).
- Jan Jessenius - lékař, rektor Karlovy univerzity, první veřejná pitva v Praze (1600).
- Jáchym Ondřej Šlik - šlechtic, rektor na univerzitě v Jeně.

Staroměstská exekuce

*Verzeichnis was gestalt der Graff von Schlick und andre
hohe vnd Niderlands Personen hingericht vnd vollzogen worden.*

Další postihy

- Konfiskace - zabrání majetku, prodání nebo darování vojenským velitelům císařského vojska, příznivcům Ferdinanda II.
- Dovršení vítězství Habsburků.

Rok 1627 - **Obnovené zřízení zemské**

- dědičné právo Habsburků na český trůn
- jediné povolené náboženství – katolictví
- zrovnoprávnění němčiny s češtinou
- stavy bez možnosti zasahovat do politiky

Důsledky: vystěhování do ciziny - emigrace
exulant - vyhnanec

Obnovené zřízení zemské

```
graph TD; A[Obnovené zřízení zemské] --> B[Uzákoňovalo dědičné právo Habsburků na český trůn]; A --> C[Jedinou povolenou církví byla církev katolická]; A --> D[Úředně byla němčina rovna češtině];
```

**Uzákoňovalo dědičné
právo Habsburků na
český trůn**

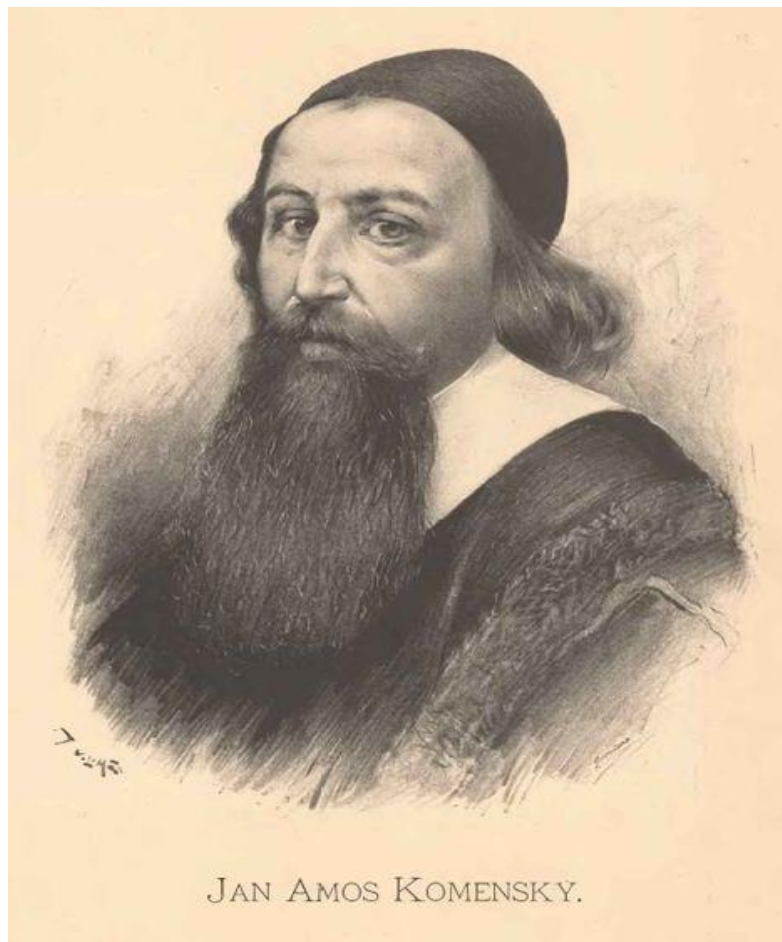
**Jedinou povolenou
církví byla církev
katolická**

**Úředně byla němčina
rovna češtině**

Obnovené zřízení zemské

1. Proto mnozí evangeličtí šlechtici a měšťané odchází z vlasti a stávají se exulanti.
2. Poddaní se však vystěhovat nesměli a museli přestoupit na katolickou víru.

JAN AMOS KOMENSKÝ

28. 3. 1592 – 15. 11. 1670

Česká válka

- České stavovské povstání - česká válka (1618-1620).
- Počátek dlouhého válečného konfliktu (1618-1648).
- Označení - TŘICETILETÁ VÁLKA.
- Do války proti Habsburkům se postupně zapojila řada evropských zemí.
- Další etapy bojů - válka falcká
válka dánská
válka švédská
válka švédsko-francouzská

Vojsko

- ❑ žoldnéři – žold – plat
- ❑ dlouhý výcvik
- ❑ pěší vojsko – mušketýři, pikenýři
(píky)
- ❑ lehká jízda – zásobování, průzkum
- ❑ těžká jízda
- ❑ dělostřelectvo

Zbraně

- ❑ bodné – meč
- ❑ sečné – šavle
- ❑ palné – pistole, karabiny, arkebuzy
- ❑ prachovnice – nádobka na střelný prach

Test:

1. První Habsburk na českém trůně se jmenoval?
2. Který z Habsburků měl velké sbírky v Praze?
3. Co měl řešit Majestát? Kdo a kdy ho vydal?
4. Kdo byli místodržící?
5. Jaká událost se stala v roce 1618 ?
6. Vysvětli pojem defenestrace.
7. Kdo byli direktoři a kolik jich bylo?
8. Komu říkali „zimní král“?
9. Kde a kdy se odehrála bitva mezi Habsburky a stavy?
10. Jak dopadla válka česká?

Řešení:

1. Ferdinand I.
2. Rudolf II.
3. náboženskou svobodu, Rudolf II., 1609
4. zástupci Habsburků v naší zemi
5. pražská defenestrace
6. vyhození z okna
7. zástupci českých stavů, 30
8. Fridrich Falcký
9. na Bílé hoře, 1620
10. porážkou českých stavů

BOJ ČESKÝCH STAVŮ PROTI HABSBURKŮM

Matyáš I. – přesídlil do Vídně, v Čechách ho zastupovali místodržící

- spory s katolíky a nekatolíky – císař na straně katolíků

1618 – **2. pražská defenestrace** – vyhození místodržících z oken – přežili

1619 – umřel Matyáš, čes. stavy odmítly Ferdinanda a zvolily Fridricha Falckého

Fridrich Falcký (Zimní král) – netolerantní stoupenec kalvinismu Čechy nezískal

8.11.1620 – po nevelké bitvě na Bílé hoře Fridrich Falcký prchá – definitivní porážka

Ferdinand II. (1620 – 1637) potrestání poražených stavů:

1621 – poprava na Staroměstském náměstí – popraveno 27 představitelů odboje

- zabavení majetku velké skupině české šlechty

1627 vydáno Obnovené zřízení zemské - Habsburkové vládou dědičně, jediné náboženství je katolické, němčina je rovnoprávná češtině

Exulanti – vyhnanci – odcházeli do Polska a Německa, ale i dále

Jan Amos Komenský (28. 3. 1592 – 1670) - učitel národů – reformoval školství ve Švédsku a Anglii, myšlenka vzdělání pro všechny, názorná výuka a škola hrou